

Amsterdam University of Applied Sciences

Portretten van vier samenwerkingspraktijken jongerenwerk & voortgezet onderwijs in Amsterdam

rolverdeling, werkzame elementen en randvoorwaarden

Rijnders, Jeremy; Manders, Willeke; Metz, Judith

Publication date

2020

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Rijnders, J., Manders, W., & Metz, J. (2020). *Portretten van vier samenwerkingspraktijken jongerenwerk & voortgezet onderwijs in Amsterdam: rolverdeling, werkzame elementen en randvoorwaarden*. Hogeschool van Amsterdam, Lectoraat Youth Spot.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library:

<https://www.amsterdamuas.com/library/contact/questions>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Portretten van vier samenwerkingspraktijken jongerenwerk & voortgezet onderwijs in Amsterdam

Rolverdeling, werkzame elementen en randvoorwaarden

Jeremy Rijnders
Willeke Manders
Judith Metz

Colofon:

Deze bundel praktijkvoorbeelden is een uitgave van het lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk. In de uitvoering van het onderzoek is samengewerkt met ABC Noorderlicht, het Bindelmeercollege, Dock, het FonsVitae Lyceum, het Marcanti College Stichting Streetcornerwork, Swazoom en The Mall de Baarsjes. Het project is gefinancierd vanuit het speerpunt Urban Education van de Hogeschool van Amsterdam.

Het lectoraat Youth Spot richt zich op de professionalisering van het jongerenwerk. Zij werkt bottom-up (onder meer op basis van de ‘tacit knowledge’ van jongerenwerkers) met een open blik naar stedelijke, landelijke en internationale ontwikkelingen in de werelden van jongeren, samenleving, wetenschap en beleid. Het lectoraat Youth Spot wordt gevormd door DOCK, Streetcornerwork, Combiwel, Jongerenwerk Utrecht – JoU, Dynamo, Swazoom, ROC van Amsterdam, Meerwaarde, Youth for Christ, ContourDeTwern, Participe, Stichting Jeugd- & Jongerenwerk Midden-Holland, De Schoor, Xtra, Bindkracht 10, en de Hogeschool van Amsterdam

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Samenwerking voortgezet onderwijs en jongerenwerk: een inhoudelijk kader	4
3. DOCK & het Amsterdams Beroepscollege Noorderlicht	6
4. Stichting Streetcornerwork & het FonsVitae Lyceum	14
5. Swazoom & het Bindelmeer College	19
6. The Mall de Baarsjes & het Marcanti College	25
7. Verantwoording	31
8. Literatuurlijst	32

Inleiding

Samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs (VO) biedt goede kansen voor de integrale aanpak van de preventie van polarisatie en radicalisering. Er zijn aanwijzingen dat samenwerking tussen jongerenwerk en onderwijs bij kan dragen aan het versterken van een pedagogisch klimaat waarin verschillende groepen leerlingen worden ondersteund in de zoektocht naar identiteit en het omgaan met maatschappelijke vraagstukken, waardoor zij zich mogelijk minder snel aangetrokken worden tot het polariserend of extremistisch gedachtegoed (El Hadioui, 2011; Zannoni e.a., 2008).

Deze bundel met praktijkvoorbeelden geeft een beeld van vier bestaande samenwerkingsverbanden tussen het jongerenwerk en scholen voor voortgezet onderwijs uit de stadsdelen Noord, Zuid, Zuidoost, en West. In de praktijkvoorbeelden wordt beschreven hoe de samenwerking tot stand is gekomen, welke activiteiten er in de samenwerking plaats vinden en hoe dit mogelijk een bijdrage levert aan het versterken van het positief pedagogisch klimaat op school. Hiernaast wordt er specifieke aandacht gegeven aan de werkzame elementen én randvoorwaarden binnen de samenwerking. De bundel is bedoeld als inspiratie voor beleidsmedewerkers bij gemeenten, voor managers en uitvoerend personeel in het jongerenwerk en voortgezet onderwijs, en voor studenten pedagogiek, sociaal werk en sociaal beleid. De praktijken zijn geselecteerd op hun beoogde bijdrage aan het versterken van het pedagogisch klimaat, de fase in de samenwerking, diversiteit in de wijze van samenwerken en typen activiteiten, en tenslotte de bereidwilligheid om mee te werken aan het onderzoek. De praktijkbeschrijvingen zijn gebaseerd op informatie verkregen in interviews met jongerenwerkers en schoolpersoneel, en is aangevuld met informatie verkregen uit interne documenten.

De eerste praktijkbeschrijving betreft de samenwerking tussen het ABC Noorderlicht en DOCK waarbinnen individuele coaching trajecten en een interactieve theatervoorstelling wordt aangeboden. De tweede beschreven samenwerking is tussen het FonsVitae Lyceum en Stichting Streetcornerwork waarbinnen middelengebruik voorlichtingen aan leerlingen van het tweede en derde leerjaar van de havo wordt aangeboden. De derde beschreven samenwerking is tussen het Bindelmeer College en Swazoom. In dit samenwerkingsverband worden er individuele coaching trajecten aan leerlingen aangeboden. Tot slot wordt de vierde samenwerking beschreven tussen het Marcanticollege en The Mall De Baarsjes waarbinnen jongerenwerkers tijdens pauze momenten aanwezig zijn en daarnaast een inloop organiseren in een eigen ruimte binnen de school.

De bundel begint met een korte introductie op de potentiële bijdrage van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs aan het versterken van het pedagogisch klimaat. Hierna volgen de beschrijvingen van de vier samenwerkingsverbanden.

Samenwerking voortgezet onderwijs en jongerenwerk: een inhoudelijk kader

De verwachting is dat samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs via het versterken van het positief pedagogisch klimaat bijdraagt aan de preventie van polarisering en radicalisering. Voortgezet onderwijs is gepositioneerd in het tweede leefmilieu (school) en het jongerenwerk in het derde leefmilieu (vrije tijd). Door samenwerking tussen deze twee basisvoorzieningen uit verschillende leefmilieus wordt jongeren samenhang in ontwikkelingsmogelijkheden geboden (El Hadioui, 2011; Metz, 2013). De samenwerking maakt een gezamenlijke aanpak mogelijk die zich richt op de persoon van de jongere, op school en in de buurt. Naast dat er binnen deze samenwerking aandacht is voor dat jongeren de benodigde kennis, vaardigheden en competenties verwerven die nodig zijn om te kunnen participeren in de samenleving (kwalificatie), is er ook aandacht is voor het ingewijd worden in de waarden en normen van de samenleving (socialisatie) het leren deel uit te maken van de samenleving, en tenslotte het ontwikkelen van een eigen identiteit.

Jongerenwerkers nemen door hun positionering in het vrije tijdsdomein een andere positie in dan schoolpersoneel. Zij hebben geen controlerende functie in tegenstelling tot het schoolpersoneel dat de schoolregels handhaaft en leerplicht vertegenwoordigt. Doordat het jongerenwerk vanuit een vrijwillige basis plaatsvindt (Koops, Metz & Sonneveld, 2013) kunnen jongerenwerkers een andersoortige en meer gelijkwaardige relatie met de leerlingen aangaan. Dit draagt bij aan de versterking van het positief pedagogisch klimaat doordat leerlingen op school ondersteund worden bij het bespreken van en omgaan met maatschappelijke vraagstukken en de zoektocht naar identiteit. Doordat leerlingen zich hierdoor prettiger en meer thuis voelen op school bestaat er mogelijk minder kans op polarisering en radicalisering.

In Nederland bestaan er twee vormen van samenwerking tussen het voortgezet onderwijs en jongerenwerk (Sarti, Manders & Metz, 2019). In de eerste vorm ondersteunt het jongerenwerk de school vanuit de wijk en accommodatie. Een jongerenwerker is bijvoorbeeld met vaste regelmaat aanwezig voor (zorg)overleg en advies of biedt een periodieke activiteit aan zoals individuele- of huiswerkbegeleiding. Bij de tweede vorm van samenwerking wordt het jongerenwerk in school uitgevoerd (Sarti, Manders & Metz, 2019). Jongerenwerkers zijn in de school werkzaam en hebben een verscheidenheid aan functies. Zij zijn een aanspreekpunt voor leerlingen, bieden individuele begeleiding, informeren, vergroten binding met de samenleving, signaleren, en stemmen af met het schoolpersoneel (Sarti, Manders & Metz, 2019). Deze jongerenwerk activiteiten in de school zijn vaak een samenhangend aanbod met verschillende activiteiten en staan soms op zichzelf. In de praktijk bestaan er ook mengvormen van beide vormen van samenwerking waarbij activiteiten van het jongerenwerk zowel in de school als daarbuiten plaatsvinden (Sarti, Manders & Metz, 2019). In steeds meer gemeenten werken het voortgezet onderwijs en jongerenwerk samen met de ambitie bij te dragen aan het versterken van het positief pedagogisch klimaat en uiteindelijk preventie van polarisering en radicalisering. Ook in Amsterdam vinden er steeds meer initiatieven plaats waarin het jongerenwerk en voortgezet onderwijs samenwerken. In deze bundel beschrijven we drie samenwerkingsverbanden waarbij het jongerenwerk de scholen ondersteunt vanuit de wijk en accommodatie en periodieke activiteiten aanbiedt als individuele coaching trajecten, voorlichtingen, en theatervoorstellingen (samenwerking tussen het ABC Noorderlicht en DOCK; samenwerking tussen het FonsVitae

Lyceum en Stichting Streetcornerwork; samenwerking tussen het Bindelmeer College en Swazoom). Daarnaast beschrijven we één samenwerkingsverband waarbij het jongerenwerk in de school wordt uitgevoerd en waarbij jongerenwerkers een inloop organiseren in een eigen ruimte in de school en aanwezig zijn tijdens pauze-activiteiten (samenwerking tussen het Marcanticollege en The Mall De Baarsjes).

DOCK & het Amsterdams Beroepscollege Noorderlicht

DOCK is een landelijke welzijnsorganisatie die in verschillende steden werkt. In Amsterdam biedt DOCK jongerenwerk activiteiten aan in de stadsdelen Centrum, Noord Nieuw-West en West (DOCK, 2020). Dit vindt plaats op straat, in buurthuizen en jongerencentra, en op scholen. DOCK voert sinds 2017 het MySchoolCoach project en sinds 2018 het STRIJDEERS Forumtheater project uit op het Amsterdams Beroepscollege Noorderlicht (ABC Noorderlicht). MySchoolCoach is een individueel coaching traject waarbij een leerling aan een jongerencoach gekoppeld wordt. Het STRIJDEERS Forumtheater is een interactieve theatervorm waarbinnen een maatschappelijk actueel thema wordt behandeld. Het ABC Noorderlicht is een fusieschool van het Rosa Beroepscollege en Waterlant College IJdoorn beroepscollege (Noorderlicht, z.j.) en zit gevestigd in Amsterdam-Noord. Op het ABC Noorderlicht worden drie niveaus aangeboden: basis, kader en de gemengde leerweg (Ibid.)

Hoe is de samenwerking tussen DOCK en Amsterdams Beroepscollege Noorderlicht ontstaan?

De samenwerking tussen het ABC Noorderlicht en DOCK bestaat 3 jaar. De samenwerking is een voortzetting van (al) bestaande samenwerkingen tussen DOCK en het Rosa Beroepscollege en het Waterlant College IJdoorn.

Deze eerdere samenwerkingen zijn aangegaan nadat DOCK, in opdracht en samenwerking met de Gemeente Amsterdam, in 2014 het MySchoolCoach project heeft ontwikkeld en dit aangeboden heeft aan verschillende scholen in de Amsterdam. Het project richt zich op het terugdringen van het percentage voortijdige schoolverlaters. Zowel het Rosa Beroepscollege als het Waterlant College IJdoorn zijn toentertijd de samenwerking aangegaan en hebben het project aan leerlingen aangeboden.

STRIJDEERS is een relatief nieuw project en is in 2018, in samenwerking met Markant centrum voor mantelzorg en het Ouder- en Kindteam (OKT), als pilot uitgevoerd op het ABC Noorderlicht. Het Forumtheater is een bestaande werkvorm waar DOCK mee bekend is geraakt nadat zij samen met Stichting STUK samen gewerkt hebben op het thema huiselijk geweld in. Nadat DOCK werd benaderd om iets met theater te doen omtrent het thema jonge mantelzorgers zijn zij met het STRIJDEERS Forumtheater project begonnen.

Welke activiteiten vinden plaats in kader van de samenwerking?

DOCK biedt MySchoolCoach en het STRIJDEERS Forumtheater aan in samenwerking met de ondersteuningscoördinator (voorheen zorgcoördinator) op het ABC Noorderlicht. MySchoolCoach wordt gedurende het gehele schooljaar aangeboden. Leerlingen van alle jaren kunnen zich aanmelden voor een coaching traject waarbinnen zij door een tweede- of derdejaars hbo student ondersteund worden. Deze jongerencoaches worden getraind en begeleid door een jongerenwerker van DOCK die in de rol van projectleider het MySchoolCoach project coördineert. Het traject kan een paar maanden tot een heel schooljaar duren waarin leerlingen aan zelf gestelde doelen werken. Het STRIJDEERS Forumtheater is in het pilot jaar aan alle eerste jaar klassen (6) van het ABC Noorderlicht aangeboden als onderdeel van het vak drama.

Naast deze twee activiteiten is DOCK tevens aanwezig tijdens open dagen van de school en hebben zij het afgelopen jaar meerdere schoolfeesten georganiseerd waaronder een Halloween-schoolfeest in een nabij gelegen jongerenproductiehuis van DOCK.

Hoe vinden de activiteiten plaats in kader van de samenwerking?

Als eerste beschrijven we de uitvoering van het project MySchoolCoach gevolgd door de uitvoering van het STRIJDEERS Forumtheater project.

In het begin van het schooljaar krijgen alle leerlingen informatie over MySchoolCoach via een klassenbezoek door de projectleider en de school-contactpersoon DOCK van MySchoolCoach, dit gebeurt op behoefte van het ABC Noorderlicht. De school-contactpersoon DOCK is een 3e jaar hbo stagiaire die een dag in de week werkzaam is op het ABC Noorderlicht. Hiernaast geven de projectleider en de school-contactpersoon DOCK een presentatie aan docenten en leerlingbegeleiders om hen op de hoogte te stellen van het MySchoolCoach project. Leerlingen die interesse hebben in een MySchoolCoach traject kunnen dit kenbaar maken via de klassenmentor, de leerlingbegeleider van het desbetreffende leerjaar of via de ondersteuningscoördinator. Wanneer gedurende het schooljaar leerlingen opvallen, door bepaald gedrag of door hun schoolprestaties, worden deze door de leerlingbegeleider ook persoonlijk gewezen op de mogelijkheid van het MySchoolCoach traject.

Wanneer een leerling gebruik wil maken van een MySchoolCoach traject vult deze samen met de leerlingbegeleider van zijn of haar leerjaar een aanmeldformulier in. Per leerjaar (4) is er een leerlingbegeleider. Dit zijn docenten die een (laagdrempelig) aanspreekpunt zijn voor de leerlingen. Zij vormen de brug tussen leerlingen en klassenmentoren. Het aanmeldformulier wordt vervolgens opgepakt door de school-contactpersoon DOCK. De school-contactpersoon DOCK voert samen met de projectleider van DOCK een intake gesprek met de leerling om uitleg te geven over wat de leerling kan verwachten van het MySchoolCoach traject, om een goed beeld te krijgen van de coaching vraag, en om te bespreken welke soort jongerencoach de leerling graag zou willen. Wanneer de leerling besluit om door te gaan met het traject gaat de school-contactpersoon DOCK op zoek naar een geschikte jongerencoach. Na het vinden van een (mogelijk) geschikte jongerencoach vindt er een matching gesprek plaats waarin de leerling en jongerencoach kennis met elkaar maken, als er een klik is start het MySchoolCoach traject.

Gedurende de begeleidingsperiode spreken de jongerencoach en coachee (leerling) minstens één keer per week met elkaar af. De wekelijkse afspraken kunnen op school, bij de leerling thuis of op een andere plek plaatsvinden. Voorop staat dat de coaching plaats vindt waar de leerling dit prettig vindt. In de MySchoolCoach trajecten die binnen het ABC Noorderlicht lopen vinden nagenoeg alle afspraken op de school plaats. Het ABC Noorderlicht faciliteert verschillende ruimtes. Bij de algemene balie op de begane grond van het ABC Noorderlicht kan gevraagd worden of er een ruimte beschikbaar is. Van elke coaching bijeenkomst wordt door de jongerencoach een verslag gemaakt dat ter feedback aan de projectleider van DOCK wordt voorgelegd en besproken. Op deze manier wordt de jongerencoach begeleid en krijgt de projectleider van DOCK goed zicht op het verloop van de MySchoolCoach trajecten.

STRIJDEERS is een interactieve theatervoorstelling door en voor jongeren, 'gericht op het analyseren van maatschappelijke structuren om zo de eerste stappen naar nodige verandering

te zetten' (Dock, 2019b). Dit houdt in dat de leerlingen actief worden betrokken om de in de voorstelling uitgespeelde situaties te bespreken en zelf te laten zien hoe zij in een gespeelde situatie zouden handelen of hoe er volgens hen anders gehandeld kan worden. In elk stuk is er sprake van een (on-)rechtvaardigheid dat als discussiepunt wordt ingebracht tijdens de activiteit. De leerlingen worden uitgedaagd om mee te denken, rollen over te nemen, en nieuwe mogelijkheden uit te proberen (Ibid.). Behalve de rol van 'dader' kunnen de leerlingen alle rollen in de voorstelling overnemen om te laten zien hoe zij zouden handelen of waar zij in een soortgelijke situatie behoefte aan hebben. De afgelopen jaren was het thema jonge mantelzorgers. De voorstelling duurt ongeveer twee uur waarin twee scènes worden uitgespeeld, gevolgd door een klassikale nabespreking van ongeveer een uur over het thema. Leerlingen die naar aanleiding van de activiteit willen (door-)praten of hulp zoeken worden gevraagd of zij behoefte hebben aan een jongerencoach van het MySchoolCoach project en kunnen in gesprek gaan met de projectleider van DOCK, met hun mentor, of met de leerlingbegeleider van hun leerjaar.

Hoe beoogt de (bestaande) samenwerking bij te dragen aan een positief pedagogisch klimaat en de preventie van polarisering/radicalisering onder kwetsbare jongeren?

Het doel van MySchoolCoach is vooral om schooluitval te voorkomen door in te zetten op het verbeteren van schoolprestaties en door begeleiding te bieden bij identiteitsontwikkeling. Leerlingen die deelnemen worden gestimuleerd om na te denken over wie zij zijn en wat zij belangrijk vinden in hun leven door met de jongerencoach te bespreken wat hen bezig houdt. MySchoolCoach beoogt een één-op-één relatie te realiseren waarbinnen een leerling bij de jongerencoach *'dingen [kan] uitspreken die je misschien normaal als taboe zou zien of misschien [als] niet oké'* (Projectleider DOCK). Dit in de verwachting dat het bijdraagt aan het verhouden tot, en vinden van een plek in de maatschappij.

Het doel van STRIJDEERS is het bespreekbaar maken van (mogelijk) gedeelde thema's onder leerlingen zoals mantelzorg, middelen gebruik of uitsluiting. Doordat leerlingen eigen ervaringen rond het thema kunnen delen en bespreken ontstaat er kennis en erkenning over elkaars situatie wat bijdraagt aan de ontwikkeling van onderlinge verbinding en steun aan elkaar. Door (verschillende) actuele thema's te bespreken, krijgen leerlingen bovendien zicht op de verschillende rollen die zijzelf en hun medeleerlingen in de maatschappij hebben, wat bijdraagt aan het verkennen en vinden van een plek in de maatschappij.

De samenwerking tussen DOCK en het ABC Noorderlicht draagt indirect bij aan de preventie van polarisering/ radicalisering door de versterking van het positief pedagogisch klimaat op school. Zowel het MySchoolCoach project als het STRIJDEERS Forumtheater project richten zich op het bieden van een veilige omgeving waarbinnen de leerlingen zich kunnen richten op het ontwikkelen van hun eigen identiteit. Door leerlingen een omgeving aan te bieden waar zij over hun normen en waarden kunnen spreken en deze kunnen delen met een jongerencoach of medeleerling(en) worden zij in staat gesteld om het gesprek te kunnen voeren over overeenkomsten, en ook verschillen. Hierdoor ontstaat er begrip voor elkaars denk- en zienswijzen en raken leerlingen onderling meer verbonden met elkaar. Beide activiteiten dragen dus direct bij aan het positief pedagogisch klimaat waarbinnen identiteitsontwikkeling en het

versterken van onderlinge verbinding tussen leerlingen bijdraagt aan de preventie van polarisatie en radicalisering.

Rolverdeling binnen de samenwerking.

De samenwerking tussen DOCK en het ABC Noorderlicht vindt plaats op twee niveaus: 1) institutioneel en 2) uitvoerend. Binnen deze twee niveaus hebben de betrokkenen verschillende rollen en verantwoordelijkheden.

Op institutioneel niveau werkt de ondersteuningscoördinator van de school samen met de projectleider van DOCK. Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de organisatie en planning van de jongerenwerkactiviteiten, monitoren deze tijdens een periodiek overleg, en evalueren één keer per jaar de samenwerking. De ondersteuningscoördinator is het vaste aanspreekpunt voor het jongerenwerk en de projectleider van DOCK is het vaste aanspreekpunt voor de school.

Op uitvoerend niveau ondersteunt de ondersteuningscoördinator de leerlingbegeleiders, docenten en leerlingen. De leerlingbegeleiders en de docenten signaleren, delen, en pakken vanuit het jongerenwerk gedeelde aandacht behoevende signalen op. Hiernaast verwijzen zij leerlingen, direct óf via de ondersteuningscoördinator, door naar de jongerenwerkactiviteiten. (Tabel 1 geeft een overzicht van de contacten en verantwoordelijkheden van het schoolpersoneel op het ABC Noorderlicht). De school-contactpersoon DOCK is vervolgens verantwoordelijk voor het oppakken van meldingen vanuit het schoolpersoneel (ondersteuningscoördinator, leerlingbegeleiders en docenten) en het bespreken en terugkoppelen van door de jongerencoaches gesignaleerde aandacht behoevende signalen met de projectleider van DOCK en de ondersteuningscoördinator. De school-contactpersoon DOCK fungeert hiernaast als eerste contact voor de leerlingbegeleiders en docenten als zij vragen hebben over de activiteiten (Tabel 2 geeft een overzicht van de contacten en verantwoordelijkheden van het jongerenwerkpersoneel van DOCK)

Tabel 1 Overzicht Schoolpersoneel ABC Noorderlicht

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>	<i>Waarmee contact in jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>
Ondersteuningscoördinator *	Leerlingbegeleiders Klassenmentoren	- Signaleren en oppakken van aandacht behoevende signalen - Begeleiden van leerlingen bij aanmelding jongerenwerk	Projectleider van DOCK ** School-contactpersoon DOCK	- Evaluatie samenwerking - Planning en organisatie activiteiten - Periodieke (voortgang) gesprekken - Tussentijds contact bij vragen - Signaleren en delen van aandacht behoevende signalen - Aanmelding jongerenwerk - Periodieke (voortgang) gesprekken - Tussentijds contact bij vragen

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Tabel 2 Overzicht Jongerenwerkpersoneel DOCK

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>	<i>Waarmee contact in jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>
School-contactpersoon DOCK	Ondersteuningscoördinator * Leerlingbegeleiders Klassenmentoren	- Aanmelding jongerenwerk - Periodieke (voortgang) gesprekken - Delen van aandacht behoevende signalen - Tussentijds contact bij vragen	Projectleider van DOCK ** Jongerencoaches	- Oppakken aanmeldingen MySchoolCoach - Periodieke (voortgang) gesprekken - Signaleren en delen van aandacht behoevende signalen - Periodieke (voortgang) gesprekken - Signaleren en delen van aandacht behoevende signalen

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Wat zijn werkzame elementen in de samenwerking tussen onderwijs en jongerenwerk die bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat (en preventie van polarisering/ radicalisering van jongeren in kwetsbare situaties)?

In de samenwerking tussen DOCK & het Amsterdams Beroepscollege Noorderlicht zijn een aantal werkzame elementen en randvoorwaarden aan te wijzen.

Het eerste werkzame element is het *vaste aanspreekpunt vanuit de school*. De ondersteuningscoördinator heeft deze rol. Zij zet zich in om de activiteiten van DOCK onder de aandacht te brengen binnen het ABC Noorderlicht, de samenwerking met het jongerenwerk te coördineren, en de wensen en mogelijkheden vanuit het ABC Noorderlicht richting DOCK te communiceren. Hierdoor zorgt zij als vast aanspreekpunt vanuit de school ervoor dat het jongerenwerk goed aangesloten is op de vragen en behoeften van de school, acties vanuit het jongerenwerk direct geïnitieerd kunnen worden, en dat informatie die vanuit het jongerenwerk gedeeld wordt bij de juiste personen op school terecht komt (Sarti, Manders, Metz & Rijnders 2019).

Het tweede werkzame element is de *gelijkwaardige werkrelatie* tussen Het ABC Noorderlicht en DOCK. Er is sprake van een duidelijke rolverdeling. ABC Noorderlicht richt zich op het school welzijn van de leerling en DOCK richt zich op het persoonlijke welzijn van de leerling. Het ABC Noorderlicht signaleert behoeften van leerlingen op het gebied van persoonlijk welzijn en DOCK pakt het verder op. Het ABC Noorderlicht vertrouwt hierbij op de professionaliteit van DOCK. De projectleider benadrukt dat DOCK [samenwerkt] *met de school maar niet gestuurd [wordt] vanuit de school of vanuit de ouders*. Een duidelijke rolverdeling zorgt er voor dat beide partijen vanuit hun eigen professionaliteit een bijdrage kunnen leveren aan een positief pedagogisch klimaat op school (Sarti, Manders, Metz & Rijnders 2019)

Het derde werkzame element is dat er sprake is van *tweerichtingsverkeer*. DOCK en het ABC Noorderlicht betrekken elkaar proactief bij hun werkzaamheden en geven elkaar de informatie die ze nodig hebben om gezamenlijk de verantwoordelijkheid te dragen voor het welzijn van leerlingen op school. Dit is mogelijk doordat dat de communicatielijnen tussen DOCK, de leerlingbegeleiders, klassenmentoren, en de leerlingen kort zijn. De projectleider geeft aan dat het ABC Noorderlicht de enige school is waarbij de leerlingbegeleiders nauw betrokken zijn bij zowel de toeleiding naar als de opvolging op de activiteiten die DOCK op het ABC Noorderlicht uitvoert. De ondersteuningscoördinator stelt dat er 'echt contact' is met DOCK en dat dat contact werkzaam is door de korte lijnen die zij onder andere via de leerlingbegeleiders met DOCK onderhouden. Hiernaast is de school-contact persoon DOCK op vaste dagen aanwezig op school waardoor deze goed bereikbaar is voor het schoolpersoneel. De meerwaarde van deze korte lijnen is dat de mensen weten wie welke rol en verantwoordelijkheid heeft, waardoor er goede onderlinge communicatie mogelijk is en mensen van elkaar weten hoe zij elkaar kunnen ondersteunen (Sarti, Manders, Metz & Rijnders, 2019).

Tot slot is de *bekendheid en duidelijkheid van DOCK onder schoolpersoneel en leerlingen van ABC Noorderlicht* een werkzaam element voor de samenwerking. Leerlingen van het ABC Noorderlicht zijn o.a. door de geografisch nabijheid van Het ABC Noorderlicht en DOCK veelal bekend met de organisatie en buitenschoolse activiteiten van DOCK binnen het gebied. Het

stadsdeel Noord wordt ook wel omschreven als kleinschalig waarbinnen alles bij elkaar in de buurt is en in de wijk bekend is. Dit maakt dat leerlingen eerder geneigd zijn te participeren in bijvoorbeeld het MySchoolCoach project of van hieruit deel gaan nemen in buitenschoolse jongerenwerk activiteiten van DOCK. Daarnaast heeft DOCK in de eerste twee jaar dat het ABC Noorderlicht bestond voorstelrondes gedaan in het team van docenten en leerlingbegeleiders. De projectleider van DOCK en ondersteuningscoördinator geven aan dat het zowel voor de projectleider van DOCK als voor de school-contactpersoon van DOCK geldt dat hun bekendheid onder het schoolpersoneel een belangrijke voorwaarde vormt voor de samenwerking tussen Het ABC Noorderlicht en DOCK.

Aandachtspunten om een goede samenwerking tot stand te brengen en in stand te houden

Naast de werkzame elementen worden er aandachtspunten aangegeven om een goede samenwerking tot stand te brengen en in stand te houden. Deze worden hieronder beschreven.

Allereerst wordt er een kanttekening geplaatst bij het één-op-één contact dat de ondersteuningscoördinator en de projectleider van DOCK onderhouden in de samenwerking. Omdat beide als contactpersoon fungeren voor hun eigen organisatie wordt er door de ondersteuningscoördinator aangegeven dat wanneer de Projectleider uitvalt of afwezig is zij niet weet met wie zij voor belangrijke zaken contact moeten opnemen. Hierdoor verloopt de samenwerking *'stroever'*, aldus de ondersteuningscoördinator. Hierop aanvullend geeft de projectleider van DOCK aan dat het belangrijk is dat het goede contact dat er nu met de school is grotendeels bewerkstelligd wordt doordat de ondersteuningscoördinator de meerwaarde inziet van het jongerenwerk op school. De projectleider van DOCK geeft dat dat wanneer de ondersteuningscoördinator uitvalt of stopt *'je geluk [moet] hebben met de betrokkenheid van de nieuwe coördinator ondanks de samenwerking en het goede contact dat er nu is'*. De één-op-één samenwerking die als werkzaam element wordt benoemd kent dus ook een zekere mate van precariteit. Het contact kan volgens zowel DOCK als het ABC Noorderlicht verbeterd worden door enerzijds een tweede contactpersoon vanuit DOCK te introduceren alsmede door de (eventuele) vervanging van de ondersteuningscoördinator te begeleiden middels een goede overdracht.

Als tweede wordt er aangegeven dat het belangrijk is aandacht te geven aan de benodigde uren vanuit het ABC Noorderlicht en de haalbaarheid hiervan. Zo hebben de klassenmentoren aangegeven dat de specifieke activiteit STRIJDEERS veel tijd van hen vraagt. Zij moeten betreffende de opvolging van de activiteit veel doen in een korte tijd. Zij ervaren het als *'te veel'* als zij daarnaast ook signalen moeten oppakken die voortkomen uit het STRIJDEERS project. Om draagvlak te behouden voor de nieuwe activiteit, en daarmee de samenwerking te verbeteren, is het van belang om inzicht te hebben in welke investering er gevraagd wordt van het schoolpersoneel en dat er goede afspraken gemaakt worden over hoe dit naar behoefte en belangen verdeeld wordt.

Tot slot is een (belangrijke) randvoorwaarde dat binnen het ABC Noorderlicht geïnvesteerd moet blijven worden in draagvlak voor het jongerenwerk. Naast dat leerlingbegeleiders en klassenmentoren aan het begin van het schooljaar geïnformeerd worden over de activiteiten van DOCK wordt er ook één keer per jaar met de schooldirectie geëvalueerd hoe de samenwerking

verloopt. Hier is ook het Stadsdeel Noord bij aanwezig zodat zij goed zicht krijgen op de (meer-) waarde van de samenwerking tussen Het ABC Noorderlicht en DOCK. Een (structurele) terugkoppeling richting het bestuur/management van het ABC Noorderlicht draagt enerzijds bij aan het in beeld brengen van de meerwaarde van de activiteiten van DOCK en anderzijds biedt het DOCK de mogelijkheid om activiteiten meer af te stemmen op de behoeften van het ABC Noorderlicht om zodoende de samenwerking te bekijken en verder door te ontwikkelen.

Stichting Streetcornerwork & het FonsVitae Lyceum

Stichting Streetcornerwork is een organisatie die zich inzet voor jongeren en volwassenen die door een veelvoud van individuele en maatschappelijke problemen de relatie met de samenleving kwijt zijn of deze dreigen te verliezen (Rauwerdink-Nijland & Metz, 2020). Door op een laagdrempelige en professionele vorm aanwezig te zijn de leefwereld van jongeren en volwassenen biedt Streetcornerwork gevraagd en ongevraagd begeleiding en ondersteuning (Rauwerdink-Nijland & Metz, 2020). Streetcornerwork voert sinds 2017 in samenwerking met Combiwel het project Middelengebruik uit op, en in samenwerking met, het FonsVitae Lyceum. Het FonsVitae Lyceum is een havo-vwo school in Amsterdam-Zuid en bereikt leerlingen uit Amsterdam en omliggende buurgemeentes (FonsVitae Lyceum, z.j.).

Hoe is de samenwerking tussen Streetcornerwork en het FonsVitae Lyceum ontstaan?

Streetcornerwork signaleerde tijdens hun veldwerk in het stadsdeel Zuid dat er veel sprake is van middelengebruik door jongeren. Na het delen van deze signalen heeft het stadsdeel als pilot voorlichting over middelengebruik op de VO-scholen in het stadsdeel gesubsidieerd.

Het stadsdeel heeft contactpersonen van verschillende scholen aangedragen om contact mee te leggen. Het FonsVitae Lyceum was bereid om de pilot te willen draaien. Een afdelingsleider op het FonsVitae Lyceum was geïnteresseerd in de pilot omdat de school op dat moment geen voorlichtingsprogramma over drugs- en alcoholgebruik had en zij ook niet de kennis in huis hadden om dit zelf op te zetten. De coördinator van leerjaar 2/3 havo is als contactpersoon aangewezen voor de medewerkers van het Streetcornerwork. Deze is de spil tussen Streetcornerwork en het FonsVitae Lyceum.

Nadat Streetcornerwork in samenwerking met Combiwel een programma heeft opgesteld en dit aan het FonsVitae heeft gepresenteerd zijn ze in 2017 gestart met de pilot voorlichting middelengebruik.

Welke activiteiten vinden plaats in kader van de samenwerking?

Streetcornerwork verzorgt in samenwerking met Combiwel één keer per jaar voorlichtingen omtrent het gebruik van alcohol en drugs aan alle leerlingen van het tweede en derde leerjaar van de havo. De voorlichting wordt gegeven door een Streetcornerwork straathoekwerker en een Combiwel jongerenwerker. De voorlichting duurt anderhalf uur en vindt plaats tijdens schooltijd op het FonsVitae Lyceum. Om er voor te zorgen dat er veel leerlingen bereikt worden, zijn de leerlingen door de coördinator van leerjaar 2/3 havo vrij-geroosterd om deel te nemen. Deelname is verplicht en is onderdeel van het school curriculum.

Hoe vinden de activiteiten plaats in kader van de samenwerking?

Tijdens de voorlichting gaan de Streetcornerwork straathoekwerker en de Combiwel jongerenwerker een open gesprek aan met de leerlingen in de klas en geven hierbinnen informatie en advies. Tijdens deze bijeenkomsten zijn er geen docenten of klassenmentoren aanwezig en er wordt duidelijk aangegeven dat de voorlichting door een onafhankelijke organisatie wordt gegeven. Hier is bewust voor gekozen zodat de leerlingen in een 'veilige omgeving' vragen kunnen stellen, ervaringen kunnen delen en open kunnen praten zonder dat

dit direct bij de mentor en/of ouders terecht komt. Na de bijeenkomsten vindt er een globale terugkoppeling plaats tussen Streetcornerwork, Combiwel en de coördinator van leerjaar 2/3 havo.

Hoe beoogt de (bestaande) samenwerking bij te dragen aan een positief pedagogisch klimaat en de preventie van polarisering/radicalisering onder kwetsbare jongeren?

Het doel van de voorlichting is preventie van middelengebruik. Voor zowel Streetcornerwork als het FonsVitae Lyceum krijgt dit vorm door aandacht te besteden aan wat er in het leven van de leerlingen gebeurt en hier bij aan te sluiten middels ondersteuning en begeleiding. De coördinator van leerjaar 2/3 havo noemt dit: *'het weg halen van de spanning'*. Wat hier mee bedoeld wordt is dat door het bespreken van middelengebruik leerlingen informatie en advies ontvangen en zij geïnformeerd keuzes kunnen maken.

Vanuit het FonsVitea Lyceum wordt er bewust gekozen om de voorlichting aan de leerlingen van het tweede en derde jaar havo aan te bieden omdat deze leerlingen in een fase zitten waarin zij beginnen te experimenteren met middelengebruik. In het tweede leerjaar kennen leerlingen al vaak iemand die heeft geëxperimenteerd en hebben dit zelf (nog) niet gedaan, en leerlingen in het derde leerjaar hebben over het algemeen zelf al wel eens geëxperimenteerd. Door de eerste voorlichting in het tweede jaar plaats te laten vinden en daaropvolgend in het derde jaar wil de school het preventieve karakter van de voorlichting verstevigen.

De samenwerking is niet direct gericht het versterken van het positief pedagogisch klimaat en preventie van radicalisering en polarisatie, maar kan hier wel aan bijdragen. Leerlingen worden in de gelegenheid gesteld om lastige vraagstukken zoals middelengebruik in een veilige omgeving te bespreken zonder dat het directe gevolgen heeft. Streetcornerwork gebruikt de voorlichtingsbijeenkomsten om in beeld te krijgen wat er allemaal speelt onder de leerlingen. Zo krijgen zij inzicht in eventuele processen van groepsdruk in de leefomgeving van leerlingen en zicht op de verschillende thuissituaties. Hierdoor wordt het mogelijk om vroegtijdig te signaleren en hierop preventief actie te ondernemen. Leerlingen de mogelijkheid bieden om open te kunnen praten over wat hen bezig houdt en waar zij nieuwsgierig naar zijn draagt bij aan het positief pedagogisch klimaat in de school. Door dat leerlingen de gelegenheid krijgen om ervaringen, verhalen en vragen, met elkaar te delen en te bespreken worden leerlingen meer bewust van elkaars situatie. Zo blijkt bijvoorbeeld dat veel leerlingen overeenkomende (problematische) thuissituaties hebben waar zij dit eerder niet van elkaar wisten. Doordat de leerlingen met elkaar leren praten, en elkaar beter leren kennen vermindert het contrast tussen hen. Het delen van ervaringen leidt zowel tot het ontdekken van verschillen als van overeenkomsten en versterkt de onderlinge verbanden. Op deze wijze kan het positief pedagogisch klimaat op indirecte wijze versterkt worden wat bij kan dragen aan het tegengaan van polarisatie/radicalisering.

Rolverdeling binnen de samenwerking.

De samenwerking tussen Streetcornerwork en het FonsVitae Lyceum vindt plaats op twee niveaus: 1) institutioneel en 2) uitvoerend. Binnen deze twee niveaus hebben de betrokkenen verschillende rollen en verantwoordelijkheden.

Op institutioneel niveau werkt de coördinator van leerjaar 2/3 havo samen met de straathoekwerker van Streetcornerwork. Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de organisatie en planning van de jongerenwerkactiviteiten. De coördinator van leerjaar 2/3 havo is het vaste aanspreekpunt voor het jongerenwerk en de straathoekwerker is het vaste aanspreekpunt voor de school.

Op uitvoerend niveau werkt de coördinator van leerjaar 2/3 havo samen met de klassenmentoren. Zij pakken, samen of individueel, vanuit het jongerenwerk gedeelde aandacht behoevende signalen op. (Tabel 3 geeft een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van het schoolpersoneel). De straathoekwerker van Streetcornerwork werkt samen met de Combiwel jongerenwerker in de gezamenlijke vormgeving, uitvoering, en evaluatie van de jongerenwerk activiteiten met de coördinator (Tabel 4 geeft een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van het jongerenwerkpersoneel).

Tabel 3 Overzicht Schoolpersoneel FonsVitea Lyceum

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>	<i>Waarmee contact in jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>
Coördinator van leerjaar 2/3 havo *	Klassenmentoren	<ul style="list-style-type: none"> - Draagvlak jongerenwerk creëren - Oppakken en inventariseren van aandacht behoevende signalen - Tussentijds contact bij vragen 	<ul style="list-style-type: none"> Streetcornerwork straathoekwerker ** Combiwel jongerenwerker 	<ul style="list-style-type: none"> - Planning en organisatie activiteiten - Periodieke (voortgang) gesprekken - Signaleren en delen van aandacht behoevende signalen - Tussentijds contact bij vragen

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Tabel 4 Overzicht Streetcornerwork & Combiwel

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>	<i>Waarmee contact jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>
Streetcornerwork straathoekwerker **	Coördinator van leerjaar 2/3 havo *	<ul style="list-style-type: none"> - Periodieke (voortgang) gesprekken - Signaleren en delen van aandacht behoevende signalen 	<ul style="list-style-type: none"> Combiwel jongerenwerker 	<ul style="list-style-type: none"> - Gezamenlijke vormgeving en uitvoering activiteiten

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Wat zijn werkzame elementen in de samenwerking tussen onderwijs en jongerenwerk die bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat (en preventie van polarisering/ radicalisering van jongeren in kwetsbare situaties)?

In de samenwerking tussen Stichting Streetcornerwork en het FonsVitae Lyceum zijn een aantal werkzame elementen aan te wijzen.

Het eerste werkzaam element is het *vaste aanspreekpunt vanuit de school*. In dit praktijkvoorbeeld is het vaste aanspreekpunt vanuit de school de coördinator van leerjaar 2/3 havo. De coördinator van leerjaar 2/3 havo vormt de spil in de samenwerking tussen Streetcornerwork en het FonsVitae Lyceum. Hij heeft het mandaat om in het schoolsysteem tijd en ruimte vrij te maken voor de voorlichtingen en hij onderhoudt goed contact met andere schoolstafleden. Hierdoor zorgt hij als vast aanspreekpunt vanuit de school ervoor dat het jongerenwerk goed aangesloten is op de vragen en behoeften van de school, acties vanuit het jongerenwerk direct geïnitieerd kunnen worden, en dat informatie die vanuit het jongerenwerk gedeeld wordt bij de juiste personen op school terecht komt (Sarti, Manders, Metz & Rijnders 2019)

Het tweede werkzaam element is de *gelijkwaardige werkrelatie*. Stichting Streetcornerwork en het FonsVitae Lyceum hanteren een duidelijke rol en taakverdeling waardoor beide partijen in staat worden gesteld elkaar vanuit hun eigen vakbekwaamheid aan te vullen. Het vertrouwen dat het FonsVitae Lyceum heeft in de expertise van Streetcornerwork zorgt er voor dat Streetcornerwork de vrijheid en mogelijkheid heeft om te doen wat volgens hen nodig is. Streetcornerwork wordt door het FonsVitae Lyceum gezien als *'een neutrale tussen persoon met [vak]kennis waardoor leerlingen makkelijker geneigd zijn hun verhaal te delen'*. Mede hierom wil het FonsVitae Lyceum zich inhoudelijk zo min mogelijk inlaten met de voorlichtingen en hanteren zij voornamelijk een faciliterende rol om het vrijblijvende karakter van de voorlichtingsbijeenkomsten te behouden.

Aandachtspunten om een goede samenwerking tot stand te brengen en in stand te houden

Een randvoorwaarde om tot samenwerking in stand te houden *een specifieke en structurele subsidiëring voor de samenwerking tussen het jongerenwerk en het voortgezet onderwijs*. De beschikbare middelen en uren die Streetcornerwork heeft om de voorlichtingen uit te voeren komt overeen met het aantal uren dat het FonsVitae Lyceum aan het thema middelengebruik wil besteden. Dit is voor het FonsVitae Lyceum een belangrijke voorwaarde geweest om de samenwerking aan te (kunnen) gaan. De huidige samenwerking is tot stand gekomen door een kortdurende subsidiëring waardoor opvolging of uitbreiding van het samenwerkingsverband lastig is. Het is daarom van belang om mogelijkheden voor structurele (interne en externe) subsidiëringen te realiseren zodat bestaande samenwerkingsverbanden verder uitgebouwd kunnen worden en er (eventuele) nieuwe samenwerkingsverbanden opgezet kunnen worden. Op het FonsVitae lyceum vindt op dit moment alleen de middelengebruik voorlichtingen plaats terwijl de coördinator van leerjaar 2/3 havo aangeeft dat er ook andere thema's en maatschappelijke vraagstukken zijn die aandacht behoeven waarbij jongerenwerkers een waardevolle bijdrage en toevoeging kunnen hebben aan het positief pedagogisch klimaat op de school.

Swazoom & het Bindelmeer College

Swazoom is een organisatie die in Amsterdam Zuidoost kinderopvang en kinder- en jongerenwerk verzorgt. Swazoom voert het project MySchoolCoach¹ in scholen voor voortgezet onderwijs in Amsterdam Zuidoost uit, hier is het Bindelmeer College sinds 2014 er een van. Het Bindelmeer College is een school voor VMBO- leerlingen en biedt Basisberoepsgerichte, Kaderberoepsgerichte en de Theoretische leerweg.

Hoe is de samenwerking tussen Swazoom en het Bindelmeer College ontstaan?

Vanuit het Bindelmeer College is de Ouder- en kindadviseur (OKA) nauw betrokken bij de samenwerking met Swazoom. De ouder- en kindadviseur heeft, voordat ze bij het Bindelmeer College kwam werken, intensief gewerkt met MySchoolCoach op een school in Amsterdam-Noord, aldaar verzorgd door welzijnsorganisatie DOCK. Toen zij op het Bindelmeer College begon te werken werden de coaching trajecten nog niet aangeboden, en leek het haar goed dat in huis te halen. Swazoom was al bezig met contacten leggen met scholen voor voortgezet onderwijs in Zuidoost om een vorm van individuele begeleiding aan te bieden, en de samenwerking kwam al snel van de grond. In september 2014 zijn de jongerencoaches op het Bindelmeer College gestart.

Welke activiteiten vinden plaats in kader van de samenwerking?

Swazoom biedt individuele begeleiding aan leerlingen van het Bindelmeer College door deze te koppelen aan getrainde jongerencoaches in de leeftijd van 17 tot 25 jaar (Swazoom, 2019). De jongerencoaches zijn vrijwilligers en studenten die graag jongeren willen helpen, beschikken over ervaringskennis en hun steentje willen bijdragen aan de samenleving. De jongerencoaches worden aan leerlingen gekoppeld, getraind en begeleid door jongerenwerkers van Swazoom die de rol van projectleider MySchoolCoach hebben. Tijdens een begeleidingsperiode van een paar maanden tot een heel schooljaar, werken leerlingen aan zelf gestelde doelen, zoals bijvoorbeeld het verbeteren van schoolcijfers, het terug brengen van faalangst, weerbaarder worden of omgaan met boosheid.

Hoe vinden de activiteiten plaats in kader van de samenwerking?

De aanmelding bij MySchoolCoach gebeurt door de ouder- en kindadviseur wanneer een leerling aangeeft deel te willen nemen aan een individueel begeleidingstraject. Dit kan uit eigen initiatief van de leerling komen of een leerling wordt benaderd als er tijdens een rapport-, voortgangs- of individuele gesprek een hulpvraag naar voren komt. De ouder- en kindadviseur bespreekt met de leerling wat de doelen van het traject zijn en meldt de leerling aan bij de jongerenwerkers van Swazoom. Na de aanmelding vindt er een intakegesprek met de leerling plaats. Dit is een open gesprek waarin wordt gekeken wat de wensen en doelen van de leerling zijn. Jongerenwerkers screenen of de problematiek niet te zwaar is en geschikt is voor coaching door een jongerencoach. Vervolgens zoeken de jongerenwerkers een passende jongerencoach. Elke jongerencoach heeft een bepaald profiel, afhankelijk van dit profiel en de vraag van de leerling

¹ Deze methodiek is ontwikkeld voor het jongerenwerk door stichting DOCK.

wordt er gekeken of er een match gemaakt kan worden. Wanneer er na kennismaking tussen de jongerencoach en leerling een match is begint het individuele begeleidingstraject.

Gedurende de begeleidingsperiode heeft een jongerencoach van Swazoom (in de meeste gevallen) één keer per week, na schooltijd, contact met zijn coachee (leerling) voor één tot anderhalf uur. De jongerencoach en coachee besluiten samen waar de individuele begeleiding plaats vindt: dit kan op school zijn, bij de coachee thuis of in een buurthuis dat bij de school om de hoek is. Het komt ook voor dat de jongerencoach en coachee samen buiten gaan voetballen of bijvoorbeeld buiten op een bankje gaan zitten.

In het begin van het individuele begeleidingstraject steken de jongerencoaches veel tijd in kennismaking. Hierbij maken zij gebruik van kennismakingsspellen, maar ondernemen in deze fase ook leuke dingen met coachee om sneller een band op te bouwen. Vervolgens kijken de jongerencoaches naar welke stappen nodig zijn om de doelen van de coachee te behalen. Hierbij werken zij met de methodiek 'oplossingsgericht werken', waarin de nadruk ligt op wat de coachee (wel) kan, waar zij of hij goed in is, en wat zij of hij wil veranderen. Hierbij worden er naar (hulp)bronnen gezocht zowel bij de coachee zelf als binnen het netwerk van deze. De persoonlijke doelen van de coachee worden in kleine stapjes opgebroken, die vervolgens, onder begeleiding van de jongerencoach, door de coachee zelf worden uitgevoerd. Gedurende het traject rapporteren de jongerencoaches over hun coaching en de opbrengsten ervan aan de jongerenwerkers. Deze zijn hierdoor goed op de hoogte van de ontwikkelingen die een coachee doormaakt en wordt het voor de jongerenwerkers mogelijk om de jongerencoaches goed aan te sturen en te begeleiden in het coaching proces.

Hoe beoogt de (bestaande) samenwerking bij te dragen aan een positief pedagogisch klimaat en de preventie van polarisering/radicalisering onder kwetsbare jongeren?

De samenwerking tussen Swazoom en het Bindelmeer College is primair gericht op het versterken van de persoonlijke ontwikkeling van de leerling en niet op het versterken van het positief pedagogisch klimaat op school. Tijdens het MySchoolCoach traject komt de problematiek die achter leerproblemen ligt veelal aan het licht. Er kan hier gedacht worden aan een onstabiele thuissituatie, gedragsproblemen, psychosociale problemen, enzovoorts. Deze achterliggende problematiek belemmert de schoolprestaties van de leerlingen en daardoor ook de persoonlijke ontwikkeling van deze leerlingen. Wanneer leerlingen iemand naast zich hebben waar ze deze lastige vraagstukken mee kunnen bespreken en die hen coacht zorgt dit ervoor dat schooluitval voorkomen kan worden en dat de leerlingen zich beter in hun vel voelen omdat zij ondersteund worden. MySchoolCoach wordt door het Bindelmeer College daarom ook ingezet om er aan bij te dragen dat leerlingen zich '*beter in hun vel voelen*'. Leerlingen die zich '*beter in hun vel voelen*' ervaren school als positief en hebben hierdoor meer kansen om zichzelf te ontwikkelen.

De samenwerking tussen Swazoom en het Bindelmeer College is niet direct gericht op de preventie van polarisering/radicalisering maar draagt hier wel aan bij. Door via coaching leerlingen te begeleiden bij identiteitsvraagstukken kan voorkomen worden dat leerlingen binding met hun maatschappelijke omgeving verliezen en is er minder kans op polarisering. Op deze manier draagt de samenwerking tussen het Bindelmeer College en Swazoom (indirect) bij aan de

preventie van polarisering/radicalisering, alleen niet via de versterking van het positief pedagogisch klimaat op school.

Rolverdeling binnen de samenwerking.

De samenwerking tussen Swazoom en het Bindelmeer College vindt plaats tussen de ouder- en kindadviseur en de projectleider MySchoolCoach. De ouder- en kindadviseur is namens de school het vaste aanspreekpunt voor het jongerenwerk en de projectleider MySchoolCoach is namens het jongerenwerk het vaste aanspreekpunt voor de school.

De ouder- en kindadviseur monitort en evalueert de jongerenwerk activiteiten met de projectleider MySchoolCoach. Hiernaast deelt de ouder- en kindadviseur aandacht behoevende signalen die gemeld worden vanuit het zorgteam en de klassenmentoren met de projectleider MySchoolCoach en meldt leerlingen aan voor de jongerenwerk activiteit. (Tabel 5 geeft een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van het schoolpersoneel). De projectleider MySchoolCoach is vervolgens verantwoordelijk voor het oppakken van de aanmeldingen. Hiernaast onderhoudt de projectleider MySchoolCoach contact met de klassenmentoren ten behoeve van het creëren van draagvlak voor het jongerenwerk (Tabel 6 geeft een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van het jongerenwerkpersoneel).

Tabel 5 Overzicht Schoolpersoneel Bindelmeer College

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en functie van contact</i>	<i>Waarmee contact in jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en functie van contact</i>
Ouder- en kindadviseur *	Zorgteam Klassenmentoren	- Draagvlak jongerenwerk creëren - Signaleren, delen en oppakken van aandacht behoevende signalen - Tussentijds contact bij vragen	Projectleider MySchoolCoach **	- Planning en organisatie activiteiten - Periodieke (voortgang) gesprekken - Tussentijds contact bij vragen - Signaleren en oppakken van aandacht behoevende signalen - Begeleiden van leerlingen bij aanmelding jongerenwerk

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Tabel 6 Overzicht Jongerenwerkpersoneel Swazoom

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>	<i>Waarmee contact in jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>
Projectleider MySchoolCoach **	Klassenmentoren	- Draagvlak jongerenwerk creëren	Jongerencoaches	- Periodieke (voortgang) gesprekken - Signaleren en delen van aandacht behoevende signalen

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Wat zijn werkzame elementen in de samenwerking tussen onderwijs en jongerenwerk die bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat (en preventie van polarisering/ radicalisering van jongeren in kwetsbare situaties)?

In de samenwerking tussen Swazoom en het Bindelmeer College zijn een aantal werkzame elementen aan te wijzen.

Het eerste werkzame element is het *vaste aanspreekpunt vanuit de school*. Het vaste aanspreekpunt vanuit de school is de ouder- en kindadviseur. Als vast aanspreekpunt is de ouder- en kindadviseur op de hoogte van het individuele begeleidingstraject, koppelt deze belangrijke punten die de projectleider via de jongerencoaches over de leerling opvangt terug aan school, en informeert deze de projectleider over de wensen en behoeftes van de school

Het tweede werkzame element is *tweerichtingsverkeer*. De ouder- en kindadviseur en de projectleider hebben frequent contact en weten elkaar snel te vinden als dat nodig is. Zij onderhouden contact via email, Whatsapp of plannen een (fysieke) afspraak. Middels deze korte communicatielijnen betrekken zij elkaar bij elkaars werkzaamheden. De ouder- en kindadviseur bespreekt bijvoorbeeld de aanmelding MySchoolCoach met de leerling en is tijdens het kennismakinggesprek met MySchoolCoach aanwezig. Hierdoor kunnen de ouder- en kindadviseur en de projectleider elkaar aanvullen en wordt er een gezamenlijke aanpak mogelijk (Sarti, Manders, Metz & Rijnders, 2019).

Het derde werkzame element is *bekendheid en duidelijkheid onder schoolpersoneel en leerlingen*. Omdat alle aanmeldingen via de ouder- en kindadviseur lopen is het schoolpersoneel goed op de hoogte van de aanwezigheid van het MySchoolCoach project. Hiernaast onderhoudt Swazoom ook af en toe contact met de klassenmentoren zodat zij weten dat MySchoolCoach bestaat en dat leerlingen hier gebruik van kunnen maken. Deze bekendheid draagt er aan bij dat leerlingen en het schoolpersoneel makkelijk de weg weten te vinden naar het jongerenwerk (Sarti, Manders, Metz & Rijnders, 2019).

Aandachtspunten om een goede samenwerking tot stand te brengen en in stand te houden

Het is belangrijk dat er op school geïnvesteerd wordt in het behouden en vergroten van draagvlak voor het jongerenwerk. Dit is een belangrijke voorwaarde voor samenwerking. Meer draagvlak leidt tot meer en betere samenwerking tussen school en het jongerenwerk. Doordat de ouder- en kindadviseur en Swazoom regelmatig contact aangaan en onderhouden met het schoolpersoneel waarin zij helderheid geven over wat de rol en meerwaarde van het jongerenwerk op school is raakt het schoolpersoneel van het Bindelmeer College meer bekend met de jongerenwerkers én jongerenwerk activiteit op school waardoor er (meer) draagvlak wordt gecreëerd.

The Mall de Baarsjes & het Marcanti College

The Mall de Baarsjes is een zelfstandige stichting die jongerenwerk aanbiedt met als missie dat alle jongeren in de Baarsjes gezien, gekend, en erkend worden (The Mall de Baarsjes, z.j.). The Mall de Baarsjes organiseert activiteiten in het jongerencentrum, biedt individuele coaching trajecten aan, en werkt ambuland op straat (Ibid.). Sinds 2017 werkt The Mall de Baarsjes met DOCK als partner samen met het Marcanti College in Nieuw-West. DOCK is een landelijke welzijnsorganisatie die in verschillende steden onder andere jongerenwerk biedt. In Amsterdam biedt DOCK jongerenwerk activiteiten aan in de stadsdelen Centrum, Noord Nieuw-West en West (DOCK, 2020). Dit vindt plaats op straat, in buurthuizen, jongerencentra, en op scholen. Het Marcanti college is een school voor leerlingen met een vmbo (basis, kader leerwegondersteunend onderwijs, theoretisch leerwegondersteunend onderwijs), havo of vwo advies (Marcanti College, 2019).

Hoe is de samenwerking tussen The Mall de Baarsjes en het Marcanti College ontstaan?

In 2017 hebben twee jongerenwerkers van The Mall de Baarsjes contact gezocht met het Marcanti College. Op het moment van contact was er bij het zorgteam van het Marcanti College behoefte aan een preventieve en laagdrempelige voorziening ter ondersteuning van leerlingen. Na het aanbod van The Mall de Baarsjes om een samenwerking aan te gaan heeft de zorgcoördinator in overleg met het schoolpersoneel en de directie akkoord gegeven om de jongerenwerkers op school te laten werken en zijn de jongerenwerkers van The Mall de Baarsjes halverwege 2017 begonnen met aanwezigheid in de pauze en een inloop op dinsdagmiddag.

Welke activiteiten vinden plaats in kader van de samenwerking?

The Mall de Baarsjes organiseert gedurende de eerste weken van het schooljaar, na schooltijd, een inloop op het Marcanti college. Deze inloop richt zich op leerlingen van de tweede klassen van het Marcanti College. Leerlingen kunnen vrijblijvend de inloop bezoeken. Naast de inloop is The Mall de Baarsjes twee keer per week (dinsdag en donderdag) aanwezig tijdens de schoolpauzes.

Hoe vinden de activiteiten plaats in kader van de samenwerking?

The Mall de Baarsjes voert twee soorten activiteiten uit op het Marcanti College: De inloop en de pauze-activiteit. Voor de inloop heeft The Mall de Baarsjes in de school een eigen ruimte tot hun beschikking. Tijdens de inloop worden er korte gesprekjes gevoerd met individuele leerlingen over hoe het met hen gaat. Wanneer blijkt dat een leerling individuele begeleiding nodig heeft wordt dit aan de zorgcoördinator van het Marcanti College teruggekoppeld die vervolgens de desbetreffende leerling doorverwijst naar de op school aanwezige counselor en begeleider passend onderwijs. Naast de individuele gesprekken vinden er tijdens de inloop ook groepsgesprekken plaats met alle aanwezige leerlingen. Deze groepsgesprekken hebben het doel om te inventariseren wat de leerlingen op het moment bezig houdt. Als er gedurende een paar weken sprake is van een structureel aanwezige groep, wordt er een (gedeelde)

groepsactiviteit aangeboden. De aangeboden activiteit wordt afgestemd op de behoeftes en vragen van de groep. Voorbeelden van groepsactiviteiten zijn sport, creatieve activiteiten, en huiswerkbegeleiding. Hiernaast krijgt de groepsactiviteit ook invulling door het bespreken van thema's die de leerlingen gezamenlijk bezighouden zoals seksualiteit en middelengebruik. Om leerlingen te informeren over de inloop gaan de jongerenwerkers de klassen rond om zichzelf voor te stellen en informatie te geven welke activiteiten zij op het Marcanti College uitvoeren.

Naast de inloop is The Mall de Baarsjes op dinsdag en donderdag ook aanwezig tijdens de schoolpauzes. Jongerenwerkers van The Mall de Baarsjes en DOCK lopen rond door de pauze ruimtes en maken contact met de leerlingen. De jongerenwerkers zijn door hun kleding waarop het logo van de organisatie staat duidelijk herkenbaar voor de leerlingen. Tijdens de pauze(s) gaan de jongerenwerkers gesprekken aan met leerlingen en letten op aandacht behoevende signalen zoals (onderlinge) conflicten tussen leerlingen of andersoortige onrust tijdens de pauze periodes. Het doel van deze pauze-activiteit is tweeledig, enerzijds biedt het de jongerenwerkers de mogelijkheid om een relatie op te bouwen met de leerlingen en anderzijds biedt het de mogelijkheid om signalen op te pikken over wat er in school speelt. Deze signalen bieden vervolgens gespreksonderwerpen en thema's die tijdens de inloop aan bod (kunnen) worden gebracht. Tijdens de pauze-activiteit attenderen de jongerenwerkers de leerlingen op de mogelijkheid om vrijblijvend deel te nemen aan de inloop die zij na schooltijd organiseren.

Een aandachtspunt bij organisatie van inloop is dat deze op een geschikt tijdstip plaats moet vinden. De inloop vindt nu voornamelijk aan het einde van de middag plaats wanneer veel leerlingen naar huis gaan of al thuis zijn waardoor er weinig deelname is aan deze activiteit. De inloop zou bij voorkeur op een 'goed moment op de dag' plaats vinden zoals tijdens lesuitval gedurende de dag. Het lastige hieraan is dat lesuitval niet te plannen is en de activiteit ad hoc opgezet en uitgevoerd moet worden. Desalniettemin kan een goede voorbereiding vanuit het jongerenwerk inspelen op mogelijke contactmomenten met leerlingen zoals tijdens lesuitval en tussenuren.

Hoe beoogt de (bestaande) samenwerking bij te dragen aan een positief pedagogisch klimaat en de preventie van polarisering/radicalisering onder kwetsbare jongeren?

Doordat jongerenwerkers aanwezig zijn tijdens de pauzes worden aandacht behoevende signalen opgepikt en is er een betere sfeer tussen leerlingen. Op deze manier wordt het positief pedagogisch klimaat op school versterkt.

De Inloop draagt er aan bij dat de leerlingen een plek hebben waar zij zich thuis en veilig kunnen voelen en biedt hen de mogelijkheid om tijdens een individueel, groeps- en/of themagesprek over onderwerpen te kunnen praten die hen bezighouden. De groepsgesprekken dragen eraan bij dat leerlingen onderlinge overeenkomsten (kunnen) ontdekken en in een veilige omgeving elkaars ideeën en gedachten kunnen bevragen. Hierdoor leren leerlingen elkaar meer kennen en ontstaat er meer (onderlinge) verbinding.

Voor The Mall de Baarsjes en het Marcanti college bieden de activiteiten de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de leefwereld van de leerlingen en de (eventuele) situaties die hun leven kunnen bemoeilijken en om hier vervolgens op in te spelen door de leerlingen ondersteuning en begeleiding te bieden bij hun ontwikkeling.

Rolverdeling binnen de samenwerking.

De samenwerking tussen The Mall the Baarsjes en het Marcanti College vindt plaats tussen de zorgcoördinator en de jongerenwerkers van The Mall the Baarsjes. De zorgcoördinator is het vaste aanspreekpunt voor het jongerenwerk en de jongerenwerkers van The Mall the Baarsjes zijn het vaste aanspreekpunt voor de school.

De zorgcoördinator en de jongerenwerkers van The Mall the Baarsjes zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de organisatie en planning van de jongerenwerkactiviteiten, monitoren deze tijdens een periodiek overleg, en verwijzen door naar (meer) passende hulp. De zorgcoördinator onderhoudt hiernaast contact met de docenten en conciërge om aandacht behoevende signalen te signaleren, delen, en draagvlak voor het jongerenwerk te creëren (Tabel 7 geeft een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van het schoolpersoneel). De jongerenwerkers van The Mall the Baarsjes werken in de uitvoering van de jongerenwerk activiteiten samen met de docenten en de conciërge. Hierbinnen signaleren en delen zij aandacht behoevende signalen ten behoeve van het bewaken van de (veilige) sfeer binnen de school (Tabel 8 geeft een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van het jongerenwerkpersoneel).

Tabel 7 Overzicht Schoolpersoneel Marcanti college

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>	<i>Waarmee contact in jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>
Zorgcoördinator *	Docenten Conciërge	<ul style="list-style-type: none"> - Draagvlak jongerenwerk creëren - Signaleren, delen en oppakken van aandacht behoevende signalen - Tussentijds contact bij vragen 	Jongerenwerkers The Mall de Baarsjes **	<ul style="list-style-type: none"> - Planning en organisatie van activiteiten - Delen en oppakken van aandacht behoevende signalen - Periodieke (voortgang) gesprekken - Tussentijds contact bij vragen

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Tabel 8 Overzicht Jongerenwerkpersoneel The Mall de Baarsjes

<i>Functie</i>	<i>Waarmee contact in school</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>	<i>Waarmee contact in jongerenwerk</i>	<i>Verantwoordelijkheden en Functie van contact</i>
Jongerenwerkers The Mall de Baarsjes **	Docenten Conciërge	<ul style="list-style-type: none"> - Signaleren en delen van aandacht behoevende signalen - Contact tijdens pauze-activiteit - Tussentijds contact bij vragen - Informeel afstemmen in het kader van bewaken veiligheid en rust (specifiek met conciërge) 		

* vaste aanspreekpunt in school

** vaste aanspreekpunt in jongerenwerk

Wat zijn werkzame elementen in de samenwerking tussen onderwijs en jongerenwerk die bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat (en preventie van polarisering/ radicalisering van jongeren in kwetsbare situaties)?

In de samenwerking tussen The Mall de Baarsjes en het Marcanti College zijn een aantal werkzame elementen aan te wijzen.

Het eerste werkzame element is het vaste aanspreekpunt vanuit de school. Op deze school is dat de zorgcoördinator. De zorgcoördinator vormt de spil in de samenwerking tussen The Mall de Baarsjes en het Marcanti college. De zorgcoördinator is zowel voor school als het jongerenwerk het eerste aanspreekpunt. Zij draagt de verantwoordelijkheid om draagvlak voor het jongerenwerk op school te creëren en om het jongerenwerk op school te (kunnen) faciliteren. Doordat alle communicatielijnen via het vaste aanspreekpunt lopen zijn school en het jongerenwerk op de hoogte van elkaars vragen en behoeftes en kunnen zij zich hier op afstemmen.

Het tweede werkzaam element is *tweerichtingsverkeer*. Hoewel er geen structureel overlegmoment is tussen de zorgcoördinator en The Mall de Baarsjes wordt het contact wederzijds als prettig ervaren. Dit komt enerzijds doordat de jongerenwerkers de zorgcoördinator korte communicatie lijnen onderhouden en elkaar op verschillende manieren weten te benaderen, zij zoeken elkaar op en/of nemen telefonisch of per email contact met elkaar op. Anderzijds komt dit door de flexibiliteit en bereidheid van de jongerenwerkers om mee te denken met, en aan te sluiten op de behoeftes die de school heeft. Op deze manier delen school en het jongerenwerk de informatie die zij nodig hebben om gezamenlijk de verantwoordelijkheid te dragen voor het welzijn van de leerlingen op school (Sarti, Manders Metz & Rijnders, 2019)

Het derde werkzaam element is *het team van goed op elkaar en op de leerlingen afgestemde jongerenwerkers*. Een goed op elkaar en op de leerlingen afgestemd team van jongerenwerkers komt snel en makkelijk in contact met leerlingen waardoor signalen snel opgepikt en besproken kunnen worden (Sarti, Manders, Metz & Rijnders, 2019). In het begin van de samenwerking waren er veel personeelwisselingen binnen de Mall de Baarsjes waardoor er weinig continuïteit was. Nu er meer continuïteit in de samenstelling van het team is zijn de jongerenwerkers goed op elkaar afgestemd en weten hierdoor meer aan te sluiten op de leerlingen en het schoolpersoneel wat bijdraagt aan de inbedding van het jongerenwerk op school.

Aandachtspunten om een goede samenwerking tot stand te brengen en in stand te houden

Naast de werkzame elementen worden er ook enkele randvoorwaarden genoemd die belangrijk zijn voor het starten of behouden van de samenwerking.

Een eerste randvoorwaarde is draagvlak voor de samenwerking. De adjunct directeur van het Marcanti college heeft in een vorige functie op een andere school veel ervaring opgedaan met het jongerenwerk op school. Hierdoor is er affiniteit, draagvlak en mandaat voor een (intensieve) samenwerking met The Mall de Baarsjes. Wanneer er op bestuurs- en directie niveau draagvlak is ontstaat er de mogelijkheid om de bestaande samenwerking met het jongerenwerk te versterken en uit te breiden of wanneer deze nog niet bestaat te initiëren.

De tweede randvoorwaarde is structurele financiering van het jongerenwerk op het Marcanti College. Als er een wens is om de samenwerking te versterken of uit te breiden, is het van belang dat de financiële middelen hiervoor aanwezig zijn. In de samenwerking tussen The Mall de Baarsjes en het Marcanti College heeft het wegvallen van (een deel van) een subsidiëring ertoe geleid dat de samenwerking in een meer gematigde vorm is gecontinueerd.

Verantwoording

Deze bundel met praktijkvoorbeelden is het product van het project 'Jongerenwerk en voortgezet onderwijs: Partners in preventie radicalisering'. Hierin is onderzocht hoe bestaande samenwerkingen in Amsterdam tot stand zijn gekomen, wat de rolverdeling, werkzame elementen en randvoorwaarden in deze samenwerkingen zijn, en hoe de samenwerking mogelijk een bijdrage levert aan het versterken van het positief pedagogisch klimaat op school. Het onderzoek is uitgevoerd door lectoraat Youth Spot in samenwerking met DOCK, Stichting Streetcornerwork, Swazoom, en The Mall de Baarsjes en is gefinancierd vanuit de subsidieregeling Urban Education van de Hogeschool van Amsterdam.

De keuze voor vier praktijkvoorbeelden is gebaseerd op een inventarisatie van bestaande samenwerkingsverbanden tussen het jongerenwerk en scholen voor voortgezet onderwijs in Amsterdam en zijn vervolgens geselecteerd op hun beoogde bijdrage aan het versterken van het pedagogisch klimaat, de fase in de samenwerking, diversiteit in de wijze van samenwerken en typen activiteiten, en tenslotte de bereidwilligheid om mee te werken aan het onderzoek. De beschreven praktijkvoorbeelden zijn gebaseerd op een quick scan en informatie verkregen door interviews met jongerenwerkers en de verschillende samenwerkingspartners vanuit de scholen voor voortgezet onderwijs in Amsterdam (zorgcoördinator, ondersteuningscoördinator, leerjaar coördinator, OKA, adjunct directeur). Deze informatie is aangevuld met informatie verkregen uit interne documenten. De praktijkbeschrijvingen zijn ter validatie aan de jongerenwerkers voorgelegd.

Aanvullend op dit portret van de samenwerkingspraktijken in Amsterdam verschijnt er een artikel over de werkzame elementen in de samenwerking tussen het jongerenwerk en scholen voor het voortgezet onderwijs.

Literatuurlijst

- Amsterdams Beroepscollege Noorderlicht (z.j.). Wethouder slaat eerste paal Noorderlicht - Noorderlicht College. Geraadpleegd op 11-11-2019 via: <https://www.abcnorderlicht.nl/news/wethouder-slaat-eerste-paal-noorderlicht/>
- De Baat, M., Messing, C., & Prins, D. (2014). *Wat werkt bij schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten?* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- DOCK (2019). STRIJDEERS. Forumtheater van DOCK. Geraadpleegd op 11-11-2019 via: <http://www.DOCK.nl/strijders>
- DOCK (2020). Amsterdam | Dock. Geraadpleegd op 14-02-2020 via: <https://www.dock.nl/buurtten/amsterdam/>
- El Hadioui, I. (2011). Hoe de straat de school binnendringt. Denken vanuit de pedagogische driehoek van thuiscultuur, schoolcultuur en straatcultuur. Utrecht: APS.
- FonsVitae Lyceum (z.j). Identiteit. Geraadpleegd op 28-08-2019 via: <https://fonsvitae.nl/onze-school/identiteit/>
- Koops, K., Metz, J., & Sonneveld, J. (2013). *'Wij zijn de brug naar zelf aan de slag gaan'. Onderzoeksrapport Ambulant Jongerenwerk in de grote stad. Portfolio Jongerenwerk Aflevering 2.* Amsterdam: Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam.
- Marcanti College (2019). Home - Marcanti College Geraadpleegd op 17-12-2019 via: <https://marcanti.espritscholen.nl/3/>
- Metz, J. (2013). *De waarde(n) van het jongerenwerk.* Lectorale rede. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Rauwerdink-Nijland, E., Metz, J. (2020). Leven en werken in de rafelrand. Cijfers over de doelgroep en hun ervaring met het straathoekwerk in Amsterdam en omstreken. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam
- Sarti, A., Manders, W., & Metz, J. (2019). Voortgezet onderwijs en jongerenwerk: partners in het versterken van schoolcarrières van jongeren. *Jeugdbeleid*. <https://doi.org/10.1007/s12451-019-00200-3>
- Sarti, A., Manders, W., Metz, J., & Rijnders, J. (2019). *Werkzame factoren in samenwerking jongerenwerk en voortgezet onderwijs die bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat.* FACTSHEET. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Swazoom (2019). MySchoolCoach – Swazoom. Geraadpleegd op 23-09-2019 via <https://swazoom.nl/ons-aanbod/jongerenwerk/MySchoolCoach/>
- The Mall de Baarsjes (z.j). Stichting - The Mall - De Baarsjes. Geraadpleegd op 12-12-2019 via: <https://themalldebaarsjes.nl/stichting/>
- Van de Berg, G., Repetur, L., Vergeer, M., Scheffelaar, A., Bakker, P.P., Wienke, D., Boven, J. van, Oosterholt, M. (2016) *Quick scan Radicalisering. Verkenning van de lokale praktijk.* Geraadpleegd op 30-09-2019 via:

https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjOg4P8oPjkAhX8wAIHHQrhCloQFjABegQIBhAC&url=https%3A%2F%2Fwww.nji.nl%2Fnl%2FDownload-NJi%2FPublicatie-NJi%2FQuickscan-Radicalisering.pdf&usg=AOvVaw2Byvqq8WSze2EpluXf9X4_

Valkestijn, M., Bakker, P. P., Hilverdink, P., & Metz, J. (2015). *Jongerenwerk in beeld. Voor partners in de wijk* (Nederlands Jeugd Instituut). Geraadpleegd op 28-10-2019 via: https://www.utrecht-monitor.nl/sites/www.utrecht-monitor.nl/files/documenten/jongerenwerk_in_beeld_voor_partners_in_de_wijk._2015_nji.pdf

Van San, M., Sieckelinck, S., & de Winter, M. (2010). *Idealen op drift. Een pedagogische kijk op radicaliserende jongeren* [Ideals adrift: A pedagogical view of radicalizing youth]. Den Haag, The Netherlands: Boom/Lemma.

Wilson, S. J., Tanner-Smith, & E. E. (2013). Dropout prevention and intervention programs for improving school completion among school-aged children and youth: A systematic review. *Journal of the Society for Social Work*, 4, 357-372.

Youth Spot (2018). THEMA: Samenwerking Jongerenwerk en Voortgezet Onderwijs - Hogeschool van Amsterdam. Geraadpleegd op 18-05-2020 via: <https://www.hva.nl/akmi/gedeelde-content/projecten/projecten-algemeen/2019/jongerenwerk-als-partner-van-het-voortgezet-onderwijs.html?origin=D98MxPHIS%2Be8MYhDpaWYgg%2Chqvfc5flQrSHkcYb35V5GA>

DOCK

AMSTERDAMS BEROEPSCOLLEGE
NOORDERLICHT
— ONTDEKKEN, LEREN EN DOEN —

Bindelmeer
College~

THEMALL
De Baarsjes JONGERENWERK

Street
corner
WORK ♦

marcanti
college

 Hogeschool van Amsterdam

FonsVitae

Lyceum